КАБИНЕТ МИНИСТРОВ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН	ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИНИСТРЛАР КАБИНЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

2024 ел, 3 апрель г.Казань № 223

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәте белән идарә итү» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 31 декабрь, 1140 нчы карары белән расланган «Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәте белән идарә итү» Татарстан Республикасы дәүләт программасына үзгәреш кертү хакында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәте белән идарә итү» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 31 декабрь, 1140 нчы карары белән (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 ел, 15 сентябрь, 1129 нчы карары белән кертелгән үзгәрешләрне исәпкә алып) расланган «Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәте белән идарә итү» Татарстан Республикасы дәүләт программасына, I бүлекне түбәндәге редакциядә бәян итеп, үзгәреш кертергә:

«I. Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре өлкәсендә агымдагы хәлне бәяләү

«Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәте белән идарә итү» Татарстан Республикасы дәүләт программасы (алга таба – Татарстан Республикасы дәүләт программасы) Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәте (алга таба – дәүләт мөлкәте) белән идарә итүнең максималь нәтиҗәлелеген, аның керемлелеген һәм сакланышын тәэмин итүгә юнәлдерелде.

Узган гасырның 90 нчы елларыннан башлап, Татарстан Республикасында җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләрен үстерү берничә тарихи әһәмиятле этап (дәүләт милкен массакүләм хосусыйлаштыруны, базар мөнәсәбәтләрен һәм инфраструктураны, җир һәм муниципаль реформаларны кертеп) аша узды. Хәзерге вакытта дәүләт мөлкәте белән идарә итү түбәндәге үзенчәлекләр белән характерлана:

мөлкәт белән эш иткәндә базар алымнарын куллану;

махсус икътисадый зоналар, технопарклар һәм концессияләр кебек эшмәкәрлеккә ярдәм күрсәтү формаларын үстерү;

масштаблы инвестиция проектларын гамәлгә ашыруда катнашу;

милекнең шактый күләмен гавами хакимиятнең федераль, республика һәм муниципаль дәрәҗәләр арасында яңадан бүлү;

учреждениеләрнең мөлкәт комплексын оптимальләштерү, файдаланылмый торган мөлкәтне ачыклау һәм аларны әйләнешкә кертү;

җир асты байлыкларын чыгару тармакларын һәм эшмәкәрлекне үстерү өчен җир кишәрлекләре категориясен үзгәртү;

Татарстан Республикасында территориаль планлаштыруны үстерүдә катнашу;

«Пространство мәгълүматлары илкүләм системасы» Россия Федерациясе дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында чаралар оештыру;

тармакны цифрлы трансформацияләү, шул исәптән дәүләт хезмәтләре күрсәтүне цифрлаштыру;

дәүләт мөлкәте белән идарә итү өлкәсендә эшчәнлекнең норматив базасын үстерү һәм җентекле регламентацияләү;

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә методологик ярдәм күрсәтүне көчәйтү.

Дәүләт мөлкәте составын һәм структурасын оптимальләштерү, мөлкәттән файдалануны контрольдә тотуны көчәйтү, аның керемлелеген арттыру мәсьәләләре актуаль булып кала.

2024 ел башына Татарстан Республикасының дәүләт активлары 552,02 млрд.сум тәшкил итте, шул исәптән дәүләт учреждениеләренең оператив идарәсендәге мөлкәт кыйммәте – 142,25 млрд.сум, дәүләт унитар предприятиеләренең хуҗалык карамагындагы мөлкәт кыйммәте – 7,15 млрд.сум, номиналь кыйммәт буенча акцияләрнең (өлешләрнең) дәүләт портфеле кыйммәте – 174,13 млрд.сум, казна объектлары кыйммәте – 72,65 млрд.сум, Татарстан Республикасы милкендәге җир кишәрлекләренең кадастр кыйммәте – 155,84 млрд.сум.

2023 елның 1 гыйнварына Татарстан Республикасы территориясендә җирләрнең гомуми мәйданы 6,78 млн.гектар тәшкил итте, шуларның 3,27 млн.гектар җире (48,2 проценты) хосусый милектә һәм юридик затлар милкендә.

Җир кишәрлекләре белән эш итү хокукы түбәндәге рәвештә бүленә:

федераль хакимият органнарының эш итү хокукы – 1,52 млн.гектар;

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең эш итү хокукы – 1,94 млн.гектар;

Татарстан Республикасының эш итү хокукы – 0,05 млн.гектар.

2024 елның 1 гыйнварына Татарстан Республикасы дәүләт милке реестрында 891 юридик зат исәпләнә, шул исәптән устав капиталында дәүләт өлеше белән

803 дәүләт учреждениесе, 10 дәүләт унитар предприятиесе, 78 хуҗалык җәмгыяте бар.

2024 елның 1 гыйнварына Татарстан Республикасы милкендә 71 акционерлык җәмгыяте акциясе бар, шул исәптән дәүләт өлеше булмаган 12 җәмгыятьтә махсус хокук («алтын акция») кулланыла.

2026 елга дәүләт унитар предприятиеләре санын 2 берәмлеккә кадәр киметү планлаштырыла, шуның белән бәйле рәвештә «Финанс-хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы Татарстан Республикасы дәүләт унитар предприятиеләренең гомуми санында Татарстан Республикасының зарарлы дәүләт унитар предприятиеләре өлеше» Татарстан Республикасы дәүләт программасы күрсәткеченең чик зурлыгын 50 процентка кадәр арттыру көтелә.

2023 елда дәүләт мөлкәтен файдаланудан һәм сатудан Татарстан Республикасы бюджеты керемнәре 8,11 млрд.сум тәшкил итте.

Хәзерге вакытта автоном һәм бюджет учреждениеләренә оператив идарә итү хокукы кысаларында мөлкәт белән эш итү вәкаләтләре зур күләмдә бирелде.

Шул ук вакытта автоном һәм бюджет учреждениеләренә карата идарә органнарында (милекче, күзәтү советы, гамәлгә куючы) алар белән идарә итү өлкәсендәге вәкаләтләрнең бер өлеше законнар нигезендә саклана. Бу дәүләт бурычларын билгеләү, закон белән билгеләнгән алыш-бирешләр ясауны килештерү, шулай ук учреждениеләргә беркетелгән күчемсез мөлкәтне һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәтне карап тоту чыгымнарын исәпкә алып, бурычларның үтәлешен финанс белән тәэмин итүне гамәлгә ашыра.

Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы (алга таба – ТР Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы) тарафыннан дәүләт мөлкәтеннән файдалану законлылыгын, нәтиҗәлелеген һәм максатчан файдалануны системалы контрольдә тотуны гамәлгә кертте. 2023 елда ТР Җир һәм мөлкәт министрлыгы тарафыннан учреждениеләргә оператив идарә итү хокукында беркетелгән дәүләт мөлкәтеннән файдалануга һәм учреждениеләргә даими (вакыты чикләнмәгән) файдалану хокукында бирелгән җир кишәрлекләреннән файдалануга 93 тикшерү уздырылды.

Күчемсез мөлкәтне инвентаризацияләүгә карата гомуми таләпләр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы милкендәге күчемсез мөлкәтне инвентаризацияләүне уздыру һәм аны хуҗалык әйләнешенә җәлеп итү тәртибен раслау турында» 2022 ел, 12 март, 225 нче карары белән расланган Татарстан Республикасы милкендәге күчемсез мөлкәтне инвентаризацияләүне уздыру һәм аны хуҗалык әйләнешенә җәлеп итү тәртибе билгеләнде.

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнарына югарыда күрсәтеп үтелгән Тәртипкә таянып эш итәргә, муниципаль милекне инвентаризацияләү нәтиҗәләрен гомумиләштерергә, файдаланмау сәбәпләрен күрсәтеп, файдаланылмый торган күчемсез мөлкәт объектлары исемлеген расларга, файдаланылмый торган күчемсез мөлкәт объектларын төркемнәргә бүләргә һәм хисап елының 10 декабренә кадәр инвентаризация нәтиҗәләрен ТР Җир һәм мөлкәт министрлыгына җибәрергә тәкъдим ителде.

Дәүләт мөлкәтен нәтиҗәле файдалану максатында Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт министрлыгы тарафыннан концессия килешүләре механизмыннан файдалану кысаларында дәүләт күчемсез мөлкәт объектларына инвестицияләр җәлеп итү буенча эш алып барыла.

Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтү – дәүләт хакимияте органнарының һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләрендәге җирле үзидарә органнарының кече һәм урта бизнесны үстерү буенча эшчәнлегенең өстенлекле юнәлешләреннән берсе.

«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясында Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимияте органнары тарафыннан кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына арендага, шул исәптән ташламалы шартларда бирү өчен дәүләт мөлкәте исемлеген раслау карала.

Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мөлкәти ярдәм күрсәтү өлешендә Татарстан Республикасы дәүләт программасы бурычлары:

кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына бирү өчен билгеләнгән мөлкәт исемлегендә дәүләт мөлкәте санын арттыру;

мөлкәтне арендага бирүнең ташламалы тәртибен камилләштерү;

мөлкәтне биләүгә (файдалануга) бирү процедураларының үтә күренмәлелеген гадиләштерү һәм арттыру.

2023 елда ТР Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы тарафыннан казна мөлкәтенә карата 35 аукцион, шул исәптән кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары өчен 23 аукцион оештырылды.

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә җирле үзидарә органнарына элек исәпкә алынган күчемсез мөлкәт объектларының хокук ияләрен ачыклау, «Күчемсез мөлкәтне дәүләт теркәвенә алу турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль закон (218-ФЗ номерлы Закон) нигезендә Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен күчемсез мөлкәт объектларының хокук ияләре турында белешмәләр җибәрү вәкаләтләре һәм йөкләмәләре бирелде.

Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе бәяләве буенча 2022 елның 1 мартына Татарстан Республикасы территориясендә хокук ияләре булмаган 847 меңнән артык күчемсез мөлкәт объекты исәпләнә, шуларның якынча 700 мең күчемсез мөлкәт объекты 218-ФЗ номерлы Законның гамәле потенциаль рәвештә кагыла (белешмә өчен: әгәр күчемсез мөлкәт объектына хокук билгеләү документлары яки әлеге күчемсез мөлкәт объектына хокукны раслый торган документлар «Күчемсез мөлкәткә хокукларны һәм аның белән алыш-бирешләрне дәүләт теркәвенә алу турында» 1997 елның 21 июлендәге 122-ФЗ номерлы Федераль закон үз көченә кергән көнгә кадәр (1998 елның 31 гыйнварына кадәр) рәсмиләштерелгән һәм әлеге хокуклар Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында теркәлмәгән булса, 218-ФЗ номерлы Законның гамәле күчемсез мөлкәт объектларына кагыла).

2022 елның 1 марты – 2024 елның 3 гыйнвары чоры өчен 518-ФЗ номерлы Закон

кысаларында 135 629 объект буенча Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары карарлары нигезендә хокук ияләре турында белешмәләр кертелде, 231 076 объект буенча элек барлыкка килгән хокук теркәүгә алынды һәм башка чаралар уздырылды, 277 670 объект кадастр исәбеннән алынды.

218-ФЗ номерлы Законны гамәлгә ашыруны тәэмин итү максатларында Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы, Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе белән берлектә, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнарына методик, оештыру һәм гамәли ярдәм күрсәтү буенча чаралар күрелә. Татарстан Республикасының һәр муниципаль берәмлегендә даими нигездә ярдәм күрсәтү өчен Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсеннән җаваплы затлар билгеләнде.

Татарстан Республикасында җир кишәрлекләрен булдыру һәм аларны күпбалалы гаиләләргә бирү эше дәвам итә. Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары мәгълүматлары буенча 2024 елның 1 гыйнварына Татарстан Республикасында барлыгы 78,18 меңнән артык күпбалалы гаилә исәпләнә, шулардан 72,01 меңнән артык гаилә җир кишәрлеге алу исемлегенә кертелде.

Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары, ТР Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы белән берлектә, күпбалалы гражданнарга җир кишәрлекләре бирү процессын оештыру эше алып барыла. Нәтиҗәдә 47,41 меңнән артык күпбалалы гаилә җир кишәрлекләрен милеккә алды.

Республиканың берничә районында җир кишәрлекләре бирү эше өстәмә җир кишәрлекләрен эзләүгә бәйле рәвештә туктатып торылды. Җир кишәрлекләренә шактый кытлык бар, аларны Казан һәм Яр Чаллы шәһәрләренең күпбалалы гаиләләренә бүлеп бирү мәсьәләсе кискен тора. Күпбалалы гаиләләр өчен өстәмә җир кишәрлекләре булдыру эшләрен үткәрүне финанслау мәсьәләсе актуаль булып кала.

Хәзерге вакытта, югарыда бәян ителгәннәргә бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы дәүләт программасының «Хисап елы башына җир кишәрлеген түләүсез бирү өчен исәпкә баскан Татарстан Республикасы күпбалалы гаиләләренең гомуми санында Җир кишәрлекләрен түләүсез алган Татарстан Республикасы күпбалалы гаиләләре өлеше» күрсәткече зурлыгын арттыру буенча динамика юк.

ТР Җир һәм мөлкәт министрлыгы тарафыннан Россия Федерациясе милкендәге җир кишәрлекләренә карата «ДОМ.РФ» акционерлык җәмгыяте белән хезмәттәшлек гамәлгә ашырыла.

Ятим балаларның һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балаларның торак хокукларын тәэмин итү әлеге категориядәге гражданнарга дәүләт ярдәме күрсәтү чараларының аерылгысыз өлеше булып тора һәм республика җитәкчелегенең, кызыксынучы министрлыкларның, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре җирле үзидарә органнарының аерым контролендә тора.

Ятим балаларны һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балаларны торак белән тәэмин итү өлкәсендә Татарстан Республикасының дәүләт вәкаләтләре

үтәлешен контрольдә тоту түбәндәгеләргә йөкләнде:

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы – ятим балалар белән эшләү, аларны торак урыннары белән тәэмин итү буенча;

Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы – ятим балалар өчен махсуслаштырылган торак фонды булдыру һәм аның белән идарә итү.

2013 – 2023 еллар дәвамында ТР Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы милкенә 4 725 торак урын сатып алынды. Алар Татарстан Республикасының махсуслаштырылган торак фонды составына кертелде һәм ятим балаларга наем шартнамәләре буенча бирелде.

Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыруга каралган акчалардан файдалануның нәтиҗәлелеген арттыру өчен чаралар исемлегенә төзәтмәләр кертелә, Татарстан Республикасы дәүләт программасы чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле инструментлар җыелмасы камилләштерелә, нәтиҗәсез чаралар төшереп калдырыла.

Татарстан Республикасы дәүләт программасы үтәлешенең максатчан күрсәткече – Татарстан Республикасы дәүләт программасындагы барлык күрсәткечләрнең чик зурлыкларына фактта ирешү.

Татарстан Республикасы дәүләт программасын финанслау тиешле финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.».

Татарстан Республикасы
Премьер-министры А.В.Песошин